

Ευρωπαϊκός Κανονισμός για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στην χονδρική αγορά ενέργειας (ΕΚ 1227/2011, REMIT)

Μαρία Σχοινά

Περίληψη

Ένας από τους βασικούς στόχους των διατάξεων της 3^{ης} ενεργειακής δέσμης μέτρων που υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής «Επιτροπή») το 2009, είναι η ενίσχυση της ακεραιότητας και διαφάνειας της χονδρικής ενεργειακής αγοράς (ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου), καθώς αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την τόνωση της εμπιστοσύνης των συμμετεχόντων στην αγορά, που με τη σειρά της συνεπάγεται αύξηση δραστηριοποίησης και άρα δημιουργία συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού, προς όφελος του τελικού καταναλωτή. Η συνεχώς αυξανόμενη διασύνδεση των ενεργειακών αγορών στην Ευρώπη έχει ως αποτέλεσμα τυχόν καταχρηστικές συμπεριφορές σε ένα κράτος-μέλος να έχουν άμεση επίδραση στις τιμές ενεργειακών προϊόντων άλλου κράτους-μέλους. Με τον ΕΚ 1227/2011 ή REMIT (εφεξής Κανονισμός) που τέθηκε σε ισχύ στις 28/12/2011 επιδιώκεται, σε ενωσιακό επίπεδο, η προστασία της ακεραιότητας της ενεργειακής αγοράς από πράξεις χειραγώγησης και εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών, κατά τα πρότυπα των ρυθμίσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα (βλ. i. ευρωπαϊκό κανονισμό 596/2014, Market Abuse Regulation or MAR και ii. κανονισμό 648/2012, European Market Infrastructure Regulation or EMIR, όπως έχει συμπληρωθεί έως σήμερα). Δεδομένου ότι ο Κανονισμός επιδιώκει τη σύγκλιση των ρυθμίσεων των ενεργειακών αγορών με αυτές των χρηματοπιστωτικών, θα μπορούσαμε να πούμε ότι διαμορφώνεται ένα νομοθετικό πλαίσιο για τις αγορές ενέργειας στη βάση των προαναφερόμενων κανονιστικών κειμένων, όπως αυτά συμπληρώνονται επιπλέον με τις οδηγίες 57/2014 (περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση της αγοράς) και 65/2014 και με τον κανονισμό 600/2014 (περί αγορών χρηματοπιστωτικών μέσων ή MiFID II), συνθέτοντας πλέον ένα πιο αυστηρό πλαίσιο ποινικών και διοικητικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παράβασης των διατάξεων ενίσχυσης της διαφάνειας στην αγορά χρηματοπιστωτικών μέσων

Διευθυντής Σειράς:

Νικόλαος Ε. Φαραντούρης, Αν. Καθηγητής, Κάτοχος της Έδρας *Jean Monnet*

Ανδρούτσου 150, 185 32 Πειραιεύς

E: nfarant@unipi.gr

T: +30 210 414 2394

F: +30 210 414 2108

(συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων ενέργειας που δεν εκτελούνται με φυσική παράδοση).

Ο ACER (εφεξής «Οργανισμός»), προκειμένου να συμβάλει αποτελεσματικά στη συντονισμένη άσκηση των καθηκόντων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, έχει δημοσιεύσει σειρά μη δεσμευτικών οδηγιών για την εφαρμογή των ορισμών του άρθρου 2 του Κανονισμού. Στα πλαίσια αυτά και σύμφωνα με το επεξηγηματικό υλικό (Q&A) της 2^{ης} κατά σειρά οδηγίας που ο Οργανισμός έχει εκδώσει¹:

- Προσδιορίζονται οι έννοιες καταχρηστικής συμπεριφοράς (market abuse), χειραγώγησης (και προσπάθειας χειραγώγησης) της αγοράς (market manipulation) και εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών (inside information) στην χονδρική αγορά ενέργειας,
- Εισάγεται η υποχρέωση της απαγόρευσης χειραγώγησης των αγορών και εκμετάλλευσης των εμπιστευτικών πληροφοριών από πρόσωπα που δύνανται να τις γνωρίζουν (prohibition of market manipulation & insider trading),
- Εγκαθιδρύεται νέο πλαίσιο για την παρακολούθηση των ενεργειακών αγορών (market monitoring) από τις ρυθμιστικές αρχές και τον Οργανισμό, ώστε να εντοπίζεται και αποτρέπεται οποιαδήποτε χειραγώγηση και εκμετάλλευση των αγορών, και
- Προβλέπεται θέσπιση, σε εθνικό επίπεδο, των κανόνων σχετικά με τις κυρώσεις που επιβάλλονται στις περιπτώσεις παραβίασης των διατάξεων του εν λόγω Κανονισμού.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, ο Οργανισμός έχει α) προβεί σε ενέργειες υπογραφής πολυμερούς μνημονίου συνεργασίας (Multilateral Memorandum of Understanding, MMoU) με τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές, σύμφωνα με το οποίο τίθενται οι βασικοί άξονες συνεργασίας των μερών στο πλαίσιο που απορρέει από τις διατάξεις του Κανονισμού (άρθρα 7 & 16) και β) υπογράψει με την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) μνημόνιο κατανόησης για τους όρους συνεργασίας ως προς την εκπλήρωση των καθηκόντων των μερών, σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς κανόνες².

¹ Πηγή ACER's Q&As on REMIT, 2nd Edition, ACER, paragraph 4

² MOU between ESMA and ACER concerning the consultation and cooperation regarding their regulatory responsibilities in relation to EU wholesale energy markets, dated 18/7/2013

Α. Διατάξεις του Κανονισμού όπως αυτές εξειδικεύονται με την έκδοση της 3^{ης} εν ισχύ οδηγίας του Οργανισμού

Από την ημερομηνία θέσης σε ισχύ του Κανονισμού ισχύουν όλες οι διατάξεις του (άρθρο 22 του Κανονισμού), με εξαίρεση αυτές των παραγράφων 1, 3, 4 και 5 του άρθρου 8, που αφορούν το μηχανισμό συλλογής των πληροφοριών από τους συμμετέχοντες και ο οποίος θα προσδιοριστεί εντός 6 μηνών από την έκδοση σχετικών Εκτελεστικών Πράξεων (εφεξής «Πράξεις») από την Επιτροπή. Η εν λόγω έκδοση αναμένεται να πραγματοποιηθεί εντός του δεύτερου εξαμήνου του τρέχοντος έτους, ενώ η καθυστέρηση της οφείλεται, κυρίως, στη δυσχέρεια εφαρμογής των αντίστοιχων ρυθμίσεων του κανονισμού EMIR δεδομένης της διαχείρισης πληθώρας πληροφοριών που απαιτείται από τις ρυθμιστικές αρχές.

Συνεπώς, από 28/12/2011, απαγορεύονται οι πράξεις χειραγώγησης (και η απόπειρα χειραγώγησης) των ενεργειακών προϊόντων χονδρικής (market manipulation), η εκμετάλλευση των εμπιστευτικών πληροφοριών (inside information) καθώς και οι καταχρηστικές πρακτικές (market abuse) στην αγορά και προς τον σκοπό αυτό οι συμμετέχοντες οφείλουν να δημοσιοποιούν έγκαιρα και αποτελεσματικά τις εμπιστευτικές πληροφορίες που κατέχουν, υποχρέωση που θα μπορεί να εκπληρωθεί αμέσως μόλις εκδοθούν οι Πράξεις.

Ο Κανονισμός αφορά φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που συμμετέχουν στην ευρωπαϊκή ενεργειακή αγορά (market participant) μέσω συναλλαγών, ανεξαρτήτως της τοποθεσίας τους (εντός ή εκτός της Ένωσης) και τουλάχιστον τα ακόλουθα³

- Ενεργειακές εμπορικές εταιρίες (ήτοι, επιχείρηση ηλεκτρικής ενέργειας και επιχείρηση φυσικού αερίου, όπως αυτές ορίζονται στις Οδηγίες 72/2009 και 73/2009, αντίστοιχα),
- Παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου (όπως ορίζονται στις Οδηγίες 72/2009 και 73/2009, αντίστοιχα),
- Μεταφορείς φυσικού αερίου (shippers),
- Εταιρίες με αρμοδιότητα την εξισορρόπηση των συστημάτων,
- Πελάτες χονδρικής (όπως ορίζονται στις Οδηγίες 72/2009 και 73/2009, αντίστοιχα),
- Τελικούς πελάτες (όπως ορίζονται στις Οδηγίες 72/2009 και 73/2009, αντίστοιχα), με δυναμικότητα κατανάλωσης τουλάχιστον 600GWh ετησίως,

³ Πηγή ACER's Guidance on the application of EU Regulation 1227/2011, 3rd Edition, 29/10/2013, paragraph 3

- Διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς (όπως ορίζονται στις Οδηγίες 72/2009 και 73/2009, αντίστοιχα),
- Διαχειριστές συστημάτων αποθήκευσης αερίου και ΥΦΑ (όπως ορίζονται στην Οδηγία 73/2009) και

- Επιχειρήσεις επενδύσεων (όπως ορίζονται στην Οδηγία 2004/39).

Ειδικότερα, ο Οργανισμός θεωρεί ότι οι διαχειριστές μεταφοράς, συστημάτων αποθήκευσης και ΥΦΑ είναι οι πλέον κατάλληλοι για τη διευκόλυνση της κοινοποίησης των πληροφοριών χρήσης των συστημάτων εκ μέρους των χρηστών τους, ακόμα και αν δεν συμμετέχουν σε συναλλαγές ενεργειακών προϊόντων, δυνατότητα, ωστόσο, που μπορεί να περιοριστεί για τεχνικούς λόγους.

Ακολούθως, οι συναλλαγές που εμπίπτουν στις διατάξεις του Κανονισμού (άρθρο 2.4) είναι αυτές επί ενεργειακών προϊόντων χονδρικής (wholesale energy products), συμπεριλαμβανομένων αμφότερων των αγορών εμπορευμάτων (commodity) και παραγώγων (derivative), ανεξαρτήτως του τόπου και τρόπου διαπραγμάτευσης, δεδομένης της διασύνδεσης τιμών που υπάρχει μεταξύ τους. Ειδικότερα αναφέρονται³

- Συμβόλαια προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου, όταν η παράδοση γίνεται εντός της Ένωσης (μακροχρόνια και βραχυχρόνια φυσικής παράδοσης),
- Χρηματοοικονομικά παράγωγα που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια ή φυσικό αέριο που παράγεται, διαπραγματεύεται ή παραδίδεται εντός της Ένωσης (συνήθως τυποποιημένα συμβόλαια),
- Συμβόλαια που αφορούν τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου εντός της Ένωσης,
- Χρηματοοικονομικά παράγωγα που αφορούν τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου εντός της Ένωσης και
- Συμβόλαια προμήθειας και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου προς χρήση από τελικούς καταναλωτές (με την έννοια της ενιαίας οικονομικής οντότητας) εφόσον η δυναμικότητα κατανάλωσης τους υπερβαίνει τις 600GWh ετησίως. Ειδικά για την εφαρμογή της έννοιας «ενιαία οικονομική οντότητα» επισημαίνεται από τον Οργανισμό ότι και δύο διαφορετικά νομικά πρόσωπα μπορεί να θεωρηθούν ως ενιαία οικονομική οντότητα εφόσον δρουν συντονισμένα στην αγορά (έχουν κοινή επίδραση στις τιμές χονδρικής αγοράς) και για αυτό θα πρέπει να εξετάζεται κάθε φορά βάση της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί από τις έως σήμερα αποφάσεις περί υποθέσεων ανταγωνισμού.

Σε κάθε περίπτωση η προσέγγιση του Οργανισμού είναι υπολογισμός της ετήσιας δυναμικότητας α) διακριτά για καταναλωτές αμφότερων, ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου και β) συνολικά για το σύνολο των καταναλώσεων ενός συμμετέχοντα από μονάδες του εντός της Ένωσης, δεδομένης της ολοένα αυξανόμενης διασύνδεσης των επιμέρους αγορών⁴.

Με δεδομένο ότι ως χονδρική αγορά ενέργειας (wholesale energy market) νοείται κάθε αγορά εντός της Ένωσης όπου το προϊόν διαπραγματεύεται, επισημαίνεται από τον Οργανισμό, ότι ως

τέτοιες νοούνται οι οργανωμένες ρυθμιστικά, οι μηχανισμοί πολυμερών διαπραγματεύσεων, οι συναλλαγές Over-the-Counter (OTC) και τα διμερή συμβόλαια (είτε συνάπτονται άμεσα είτε μέσω μεσιτών (brokers)). Ως εκ τούτου, συγκαταλέγονται ενδεικτικά στις διατάξεις του Κανονισμού οι κάτωθι αγορές³,

- Εξισορρόπησης, για τη διαπραγμάτευση ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου με παράδοση εντός της Ένωσης,
- Ενδο-ημερήσιες συναλλαγές (intraday trading) ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου με παράδοση εντός της Ένωσης,
- Συναλλαγές προηγούμενης ημέρας ή 2 ημερών (day-ahead or two-day-ahead trading) ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου με παράδοση εντός της Ένωσης,
- Φυσικής παράδοσης ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου εντός της Ένωσης (συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνιων συμβάσεων και αυτών μελλοντικής παράδοσης-forward contracts),
- Δέσμευσης δυναμικότητας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου εντός της Ένωσης,
- Ενδο-ομιλικές συναλλαγές επί ενεργειακών προϊόντων χονδρικής,
- Χρηματοοικονομικών παραγώγων που αφορούν ηλεκτρική ενέργεια ή φυσικό αέριο που παράγεται, διαπραγματεύεται ή παραδίδεται στην Ένωση (συμπεριλαμβανομένων των OTC) και
- Χρηματοοικονομικών παραγώγων που αφορούν δέσμευση δυναμικότητας ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου εντός της Ένωσης.

⁴ Πηγή ACER's Guidance on the application of EU Regulation 1227/2011, 3rd Edition, 29/10/2013, paragraph 3.2

Στην έννοια «εμπιστευτική πληροφορία» (inside information) που προσδιορίζεται στο άρθρο 2.1 του Κανονισμού στη βάση και των αντίστοιχων ρυθμίσεων της οδηγίας MAD, περιλαμβάνονται⁵,

αφενός, οι τακτικές πληροφορίες που απαιτούνται για την ενίσχυση της διαφάνειας, όπως

- όλες οι απαιτούμενες πληροφορίες που πρέπει να δημοσιεύονται σύμφωνα με τους κανονισμούς 714/2009 & 715/2009 (συμπεριλαμβανομένων και των κατευθυντηρίων γραμμών και κωδίκων που εκδίδονται κατ'εξουσιοδότηση τους; ενδεικτικά αναφέρονται ο κανονισμός 543/2013 για την ηλεκτρική ενέργεια, ο κανονισμός 312/2014 για το φυσικό αέριο),
- πληροφορίες που αφορούν δυναμικότητα και χρήση εγκαταστάσεων παραγωγής, αποθήκευσης, κατανάλωσης ή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου,

δυναμικότητα και χρήση εγκαταστάσεων ΥΦΑ, συμπεριλαμβανομένων προγραμματισμένης ή μη έλλειψης διαθεσιμότητας αυτών, αφετέρου, οποιαδήποτε πληροφορία έχει σημαντική επίδραση στις τιμές των ενεργειακών προϊόντων χονδρικής, ή στις αποφάσεις συναλλαγών, γεγονός όμως που θα πρέπει να αξιολογηθεί από τους συμμετέχοντες και άρα η εμπειρία που θα αποκτηθεί κατά την εφαρμογή του Κανονισμού θα συμβάλλει καθοριστικά στον προσδιορισμό της. Ειδικά για το αέριο, ο Οργανισμός αναγνωρίζει τη δυσχέρεια ενιαίου καθορισμού εμπιστευτικών πληροφοριών λόγω της διαφορετικότητας (σε μέγεθος, δομή, ρευστότητα) των επιμέρους αγορών των κρατών-μελών.

Οι εν λόγω πληροφορίες θα πρέπει να δημοσιοποιούνται άμεσα (άρθρο 4 του Κανονισμού)-εκτός αν συντρέχουν οι λόγοι που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου (ήτοι, αν η κοινοποίηση βλάπτει τα έννομα συμφέροντα του συμμετέχοντος και εφόσον δεν παραπλανάται το κοινό)-χωρίς διακρίσεις, άνευ χρεώσεων, μέσω RSS Feed και να είναι διαθέσιμες για 2 χρόνια και στην αγγλική γλώσσα.

Υπό το προαναφερόμενο πρίσμα, η δημοσίευση πληροφοριών σύμφωνα με τους κανονισμούς 714/2009 και 715/2009 ή τις κατευθυντήριες γραμμές και τους κώδικες δικτύων είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του Κανονισμού. Αν, μάλιστα, υπάρχουν εγκαθιδρυμένα συστήματα ενίσχυσης της διαφάνειας κατά τους κανονισμούς 714/2009 & 715/2009 ο Οργανισμός προτείνει την

⁵ Πηγή ACER's Guidance on the application of EU Regulation 1227/2011, 3rd Edition, 29/10/2013, paragraph 5

χρήση αυτών για τη δημοσίευση των πληροφοριών, ειδάλλως και μεταβατικά, προτείνεται η δημοσίευση στις ιστοσελίδες των συμμετεχόντων⁶.

Το σύνολο των πληροφοριών συγκεντρώνεται από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές ώστε ακολούθως να προωθηθεί στον Οργανισμό, αφού θα έχει ελεγχθεί από τις πρώτες ως προς την εγκυρότητα του. Η συγκεκριμένη διαδικασία σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί αδειοδότηση του συμμετέχοντος να δραστηριοποιείται στην αγορά. Το ελάχιστο περιεχόμενο των πληροφοριών, όπως καταγράφεται από τον Οργανισμό⁷, θα πρέπει να περιέχει το περιεχόμενο της δημοσίευσης επιγραμματικά, χρόνους δημοσίευσης και γεγονός που συνιστά την πληροφορία, προσδιοριστικά στοιχεία για τον τόπο, την αγορά, τη διαθέσιμη δυναμικότητα, το καύσιμο και ιστορικό δημοσιεύσεων για το ίδιο γεγονός (εφόσον απαιτούνται).

Ο Κανονισμός (άρθρο 2.2) στον όρο «χειραγώγηση της αγοράς» (*market manipulation*) διακρίνει 4 κατηγορίες, α) πραγματοποίηση συναλλαγών με τις οποίες δίδονται ή είναι πιθανό να δοθούν ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις σχετικά με την προσφορά, ζήτηση ή τιμή των προϊόντων (πχ γνωστοποίηση πρόθεσης αγοράς χωρίς σκοπό εκτέλεσης της), β) διαμόρφωση

τιμών σε τεχνητό επίπεδο (πχ όταν προσφέρεται στην αγορά, αδικαιολόγητα, μέρος και όχι το σύνολο της διαθέσιμης ποσότητας με στόχο την αύξηση των τιμών), γ) συναλλαγές μέσω εικονικών μεθοδεύσεων (πχ συναλλαγές σε προ-συμφωνημένες τιμές ή εκτέλεση εντολής πώλησης στη βάση ταυτόχρονης εντολής αγοράς) και δ) διάδοση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών (πχ ακόμα και όταν δεν διενεργούνται συναλλαγές). Στις αιτιολογικές σκέψεις υπ.αριθμ.13 και 14 του Κανονισμού δίνεται η προσέγγιση για την κατανόηση του όρου, ενώ παρέχονται ενδεικτικά παραδείγματα στις μη δεσμευτικές οδηγίες του Οργανισμού για την εφαρμογή του Κανονισμού⁸, τα οποία βασίζονται στην έως σήμερα αποκτηθείσα εμπειρία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών και κυρίως από ήδη καταγεγραμμένες παραβάσεις που εντοπίστηκαν στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Ως εκ τούτου, ο Οργανισμός συνιστά στους συμμετέχοντες να προβαίνουν στις σχετικές συναλλαγές τηρώντας τους κανόνες του δικαίου του ανταγωνισμού (ιδίως, την απαγόρευση κατάχρησης τυχόν δεσπόζουσας θέσης στην αγορά).

⁶ Πηγή ACER's Guidance on the application of EU Regulation 1227/2011, 3rd Edition, 29/10/2013, paragraph 5

⁷ Πηγή ACER's Guidance on the application of EU Regulation 1227/2011, 3rd Edition, 29/10/2013, paragraph 7.2.2

⁸ Πηγή ACER's Guidance on the application of EU Regulation 1227/2011, 3rd Edition, 29/10/2013, paragraph 6.4

Στη βάση των προαναφερομένων διακρίνονται επτά περιπτώσεις «κατάχρησης της αγοράς» (market abuse)⁹, με τις τρεις πρώτες να σχετίζονται με την εκμετάλλευση εμπιστευτικών πληροφοριών και τις λοιπές με την χειραγώγηση της αγοράς:

- Συναλλαγή (ή προσπάθεια συναλλαγής) από πρόσωπα που έχουν πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες βάσει αυτών των πληροφοριών,
- Ανάρμοστη γνωστοποίηση πληροφοριών σε τρίτους από πρόσωπα που έχουν πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες,
- Σύσταση ή παρακίνηση συναλλαγής σε τρίτους από πρόσωπα που έχουν πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες,
- Ψευδείς ή παραπλανητικές συναλλαγές, με στόχο τη μετάδοση εσφαλμένων μηνυμάτων στην αγορά,
- Διαμόρφωση τιμών σε τεχνητά υψηλό επίπεδο,
- Συναλλαγές μέσω εικονικών μεθοδεύσεων και
- Διάδοση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών.

Περαιτέρω, τα πρόσωπα που μπορεί να έχουν πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες (insider) αναφέρονται ρητά στο άρθρο 3.2 του Κανονισμού και εκτείνονται από μέλη διοικητικών συμβουλίων έως οποιοδήποτε πρόσωπο με πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες λόγω του αντικειμένου της εργασίας τους. Μάλιστα με το άρθρο 3.5 του ίδιου Κανονισμού ορίζεται ρητά ότι στην περίπτωση κατόχου πληροφοριών που είναι νομικό πρόσωπο, οι απαγορεύσεις περί «εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών» (insider trading) (άρθρο 3.1 του Κανονισμού) ισχύουν και για τα φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης απόφασης για εκτέλεση συναλλαγής για λογαριασμό του νομικού προσώπου. Εξαιρέση από την απαγόρευση εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών υπάρχει¹⁰

- για τους διαχειριστές συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου στις περιπτώσεις προμήθειας του ενεργειακού προϊόντος για λόγους διατήρησης της ασφαλούς

⁹ Πηγή ACER's Guidance on the application of EU Regulation 1227/2011, 3rd Edition, 29/10/2013, paragraph 8.2.1

¹⁰ Πηγή ACER's Guidance on the application of EU Regulation 1227/2011, 3rd Edition, 29/10/2013, paragraph 8.2.3

λειτουργίας του συστήματος, εκτός αν απαιτείται γνωστοποίηση των πληροφοριών στα συνήθη πλαίσια άσκησης των καθηκόντων τους (άρθρο 3.3. του Κανονισμού). Ο Οργανισμός αναγνωρίζει περιπτώσεις κρατών όπου καθήκοντα παρόμοια με αυτά των διαχειριστών συστημάτων έχουν ανατεθεί σε τρίτες εταιρίες, οι οποίες δρουν για λογαριασμό άλλων συμμετεχόντων της αγοράς και κατά συνέπεια έχουν πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες. Τέτοιου είδους ιδιαιτερότητες θα πρέπει να αντιμετωπίζονται από τις αρχές ανά περίπτωση, στη βάση του εκάστοτε ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου που τις διέπει,

- για συναλλαγές που α) έγιναν στο πλαίσιο συμφωνιών που πραγματοποιήθηκαν πριν να περιέλθουν οι εμπιστευτικές πληροφορίες στην κατοχή των προσώπων και β) γίνονται για την κάλυψη καταναλώσεων λόγω έκτακτης διακοπής λειτουργίας του συστήματος που θέτει το συμμετέχοντα σε δυσχερή θέση ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (και μόνο αν δεν έχει άλλη δυνατότητα) και πάντα σε σχετική συμφωνία με τον εκάστοτε διαχειριστή και στις περιπτώσεις που συμμετέχοντες της αγοράς ενεργούν κατόπιν εφαρμογής εθνικών κανόνων έκτακτης ανάγκης για εξασφάλιση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου (άρθρο 3.4 του Κανονισμού).

Επίσης, ο Οργανισμός θεωρεί ως ενδεικτικές περιπτώσεις εκμετάλλευσης πληροφοριών και συναλλαγές που είτε έγιναν από ισχυρό παίκτη της αγοράς είτε συνεπάγονται ξαφνική και

ασυνήθιστη μεταβολή των όγκων παραγγελιών και των τιμών, πριν τη δημοσίευση μιας εμπιστευτικής πληροφορίας¹¹.

Όλοι οι συμμετέχοντες που προβαίνουν σε συναλλαγές στην αγορά υποχρεώνονται να εγγραφούν στο ειδικό μητρώο που τηρείται από την εθνική ρυθμιστική αρχή (άρθρο 9 του Κανονισμού). Η διαδικασία εγγραφής είναι μια δυναμική διεργασία που απαιτεί συνεχή ενημέρωση του μητρώου ως προς τις επιγενόμενες μεταβολές στις συναλλαγές και προς το σκοπό αυτό συστήνεται στις ρυθμιστικές αρχές η υιοθέτηση μηχανισμού τακτικών υπενθυμίσεων στους συμμετέχοντες (πχ μια φορά ετησίως). Επιπροσθέτως, στις περιπτώσεις συμμετεχόντων που δραστηριοποιούνται σε περισσότερες της μιας χώρες, αρκεί η εγγραφή στη χώρα που εκτελούν τις περισσότερες συναλλαγές.

¹¹ Πηγή ACER's Guidance on the application of EU Regulation 1227/2011, 3rd Edition, 29/10/2013, paragraph 8.3

Με τη λήξη περιόδου 6 μηνών από την έκδοση των Πράξεων, οποιαδήποτε συναλλαγή επί προϊόντων χονδρικής από μη εγγεγραμμένο συμμετέχοντα θα σημαίνει παράβαση των διατάξεων του Κανονισμού¹². Τα εν λόγω εθνικά μητρώα θα πρέπει να θεσπιστούν εντός 3 μηνών από την έκδοση των Πράξεων και προτείνεται από τον Οργανισμό, η εγγραφή σε αυτά να γίνει σε δύο φάσεις, με την πρώτη να περιέχει παροχή πληροφοριών (των κεφαλαίων 1, 2, 3 και 5 της υπ.αριθμ. 01/2012 απόφασης του Οργανισμού¹³) από τους συμμετέχοντες πριν τη δημοσίευση του ευρωπαϊκού μητρώου και τη δεύτερη να απαιτεί υποβολή πληροφοριών (του κεφαλαίου 4 της ίδιας, ως ανωτέρω, απόφασης) εντός 3 μηνών από τη δημοσίευση του ευρωπαϊκού μητρώου.

Τέλος, αν και ο Κανονισμός αποτελεί κείμενο διατάξεων άμεσης εφαρμογής, τα κράτη-μέλη έως την 29/6/2013 όφειλαν να έχουν θεσμοθετήσει το πλαίσιο για

- α) αρμοδιότητες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών έρευνας για πράξεις χειραγώγησης και εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών καθώς και επιβολής των κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (άρθρο 13) και
- β) αποτελεσματικές κυρώσεις σε περιπτώσεις παράβασης των διατάξεων του Κανονισμού (άρθρο 18).

¹² Πηγή ACER's Guidance on the application of EU Regulation 1227/2011, 3rd Edition, 29/10/2013, paragraph 4.6

¹³ ACER Decision n° 01/2012/26.6.12 relating to the registration format pursuant to article 9(3) of Regulation EU No 1227/2011

B. Τελικά σχόλια συντάκτη

Από όλα τα ανωτέρω και χωρίς να συνεκτιμηθούν τυχόν αλληλοεπιδράσεις που υπάρχουν στη βάση του συνόλου του κανονιστικού πλαισίου που έχει διαμορφωθεί για την ακεραιότητα των αγορών (αγαθών και παραγώγων), ήτοι MAD/MAR, EMIR & MiFID II, προκύπτουν για την χώρα μας ευχερώς τα ακόλουθα:

- Αν και δεν υπήρξε σχετική νομοθετική ρύθμιση για ειδικότερη εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με τις διατάξεις του Κανονισμού, υφίσταται στο μεγαλύτερο μέρος το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο (Νόμος 4001/2011) που παρέχει στη ΡΑΕ αρμοδιότητα για την εποπτεία της διαφάνειας της αγοράς ενέργειας (άρθρο 22 του προαναφερόμενου Νόμου) και εξουσία διεξαγωγής ερευνών μέσω συνεργασίας με την Επιτροπή Ανταγωνισμού (άρθρα 26 και 28 του ιδίου Νόμου). Ωστόσο, ίσως θεωρηθεί πιθανή η ανάγκη θεσμοθέτησης πρόσθετων διατάξεων ως προς την ενίσχυση των εξουσιών της Αρχής, του πλαισίου κυρώσεων σε εντοπισμό παραβάσεων και συνεργασίας με αρχές εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα,
- Η ΡΑΕ έχει ήδη χορηγήσει, με την 58/2013 απόφαση της, εξουσιοδότηση σε μέλος της να υπογράψει το Πολυμερές Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Οργανισμού και των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, στα πλαίσια των διατάξεων του Κανονισμού για εξασφάλιση συνεργασίας των αρχών σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο (άρθρο 16 του Κανονισμού),
- Αν και δεν εμπίπτουν στις εμπιστευτικές πληροφορίες αυτές που αφορούν τα σχέδια και τις στρατηγικές συναλλαγών του συμμετέχοντος, ωστόσο, θα πρέπει να καταγράφεται η μεθοδολογία λήψης των σχετικών αποφάσεων προκειμένου να αντιμετωπιστεί τυχόν μετέπειτα αιτίαση για παράβαση των διατάξεων του Κανονισμού. Σε κάθε περίπτωση για τον καθορισμό της συγκεκριμένης έννοιας θα χρησιμοποιηθεί

- (σύμφωνα με προτροπή του Οργανισμού) η σχετική εμπειρία που θα αποκτηθεί κατά την εφαρμογή του Κανονισμού,
- Ειδικά τα χρηματιστήρια ενέργειας και οι κόμβοι συναλλαγών, εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 15 του Κανονισμού, περί υποχρέωσης των προσώπων που διεκπεραιώνουν κατ' επάγγελμα συναλλαγές επί ενεργειακών προϊόντων χονδρικής να καθιερώσουν μηχανισμούς εντοπισμού των παραβάσεων των διατάξεων για την απαγόρευση χειραγώγησης της αγοράς ή την εκμετάλλευση εμπιστευτικών πληροφοριών και αναφοράς τους στις ρυθμιστικές αρχές. Προς το παρόν στην Ελλάδα λειτουργεί μια

- οργανωμένη αγορά, αυτή της ηλεκτρικής ενέργειας (με λειτουργό το ΛΑΓΗΕ) και τα πληροφοριακά στοιχεία λειτουργίας της (πχ όγκοι συναλλαγών, προϊόντα συναλλαγών, τιμές φορτίων βάσης) παρέχονται στον Οργανισμό που τα ενσωματώνει στην ετήσια αναφορά του¹⁴,
- Υποθέτοντας την έκδοση των Πράξεων από την Επιτροπή στα τέλη του 2014, έως τέλος Μαρτίου 2015 θα πρέπει να θεσπιστεί από τη ΡΑΕ το εθνικό μητρώο εγγραφής των συμμετεχόντων. Στο εν λόγω μητρώο θα πρέπει να εγγραφούν όλοι οι συμμετέχοντες της αγοράς, ώστε να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του Κανονισμού για κάθε συναλλαγή που θα εκτελείται από τέλη Ιουνίου 2015 και μετά. Το περιεχόμενο των πληροφοριών που οι υποψήφιοι για εγγραφή στο μητρώο θα πρέπει να αποστέλλουν στην εθνική ρυθμιστική αρχή έχει καθοριστεί με την υπ.αριθμ. 01/2012 απόφαση του Οργανισμού¹³. Στην περίπτωση που η ΡΑΕ δε θεσπίσει μητρώο εγγραφής, έχει ήδη προταθεί από τον Οργανισμό η δημιουργία μιας κοινής πλατφόρμας εγγραφής των συμμετεχόντων (Centralised European Register for Market Participants-CERMP), με χρόνο έναρξης λειτουργίας της εναρμονισμένο με τον χρόνο έκδοσης των Εκτελεστικών Πράξεων,
 - Από πληροφορίες που έχουν συλλεχθεί από σχετικές διαβουλεύσεις του Οργανισμού, υπάρχει η σκέψη με την έκδοση των Πράξεων να εκκινήσει αρχικά και από 1/1/2015 η γνωστοποίηση συναλλαγών μέσω πρότυπων/τυποποιημένων συμβάσεων ενώ των μη τυποποιημένων καθώς και των συμβάσεων μεταφοράς να γίνει από 1/6/2015,
 - Τέλος, συστήνεται από τον Οργανισμό, οι συμμετέχοντες να θεσπίσουν πρόγραμμα συμμόρφωσης για την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον Κανονισμό (πχ εγγραφή στο μητρώο συναλλαγών, αποφυγή καταχρηστικών πρακτικών κλπ) και ιδίως την έγκαιρη δημοσίευση και αναφορά των εμπιστευτικών πληροφοριών¹⁴.

¹⁴ ACER's annual report on its activities under REMIT in 2013, par. 3.5

Επιπροσθέτως, αναγκαίο είναι κάθε συμμετέχοντας να εγκαταστήσει κατάλληλο λογισμικό περιβάλλον για την υποδοχή, οργάνωση και μετάδοση των πληροφοριών, με δυνατότητες συνεργασίας με τα αντίστοιχα της εθνικής ρυθμιστικής αρχής και πιθανόν του Οργανισμού. Ο τελευταίος, προκειμένου να αποφευχθούν περαιτέρω καθυστερήσεις, έχει ήδη αναπτύξει σχετικό πρόγραμμα πιλοτικό (ARIS system) ως προς τη συγκέντρωση των εν λόγω στοιχείων (http://www.acer.europa.eu/remit/REMITATACER/Data_collection/Pages/default_ORIGINAL.aspx)¹⁵.

¹⁵ Πηγή ACER's Guidance on the application of EU Regulation 1227/2011, 3rd Edition, 29/10/2013, paragraph 9.3

Σχετικά με τη συγγραφέα

Η Μαρία Σχοινά απεφοίτησε από το Τμήμα Χημικών Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Παν/μίου Πατρών το 1993 και από τότε έως σήμερα απασχολείται στη ΔΕΠΑ Α.Ε. Σε αυτό το χρονικό διάστημα έχει απασχοληθεί στους βασικότερους τομείς της επιχείρησης, ξεκινώντας από την κατασκευή της υποδομής (κεντρικός αγωγός αερίου και δίκτυα διανομής) και συνεχίζοντας με την εμπορία του αερίου μέσω της τεχνικής υποστήριξης των πωλήσεων, της διαχείρισης των συμβάσεων πώλησης και της διαχείρισης του χαρτοφυλακίου ποσοτήτων της εταιρίας. Από το 2010 έως σήμερα κατέχει τη θέση της Διευθύντριας Ρυθμιστικών Θεμάτων της ΔΕΠΑ, με παράλληλη άσκηση από το 2012 και εντεύθεν των καθηκόντων της Υπεύθυνης Συμμόρφωσης της εταιρίας με τους κανόνες του Δικαίου του Ανταγωνισμού.¹⁶

¹⁶ Οι απόψεις που εκτίθενται στην παρούσα δημοσίευση είναι αποκλειστικά της συγγραφέως και δε δεσμεύουν τη ΔΕΠΑ Α.Ε.